

2024/2133

1.8.2024.

PADOMES LĒMUMS (ES) 2024/2133

(2024. gada 26. jūlijs)

par pārmērīga budžeta deficīta situāciju Polijā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 126. panta 6. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Polijas apsvērumus,

tā kā:

- (1) Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 126. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstīm jāizvairās no pārmērīga valdības budžeta deficīta.
- (2) Stabilitātes un izaugsmes pakts (SIP) ir balstīts uz mērķi nodrošināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses kā līdzekli, lai stiprinātu nosacījumus cenu stabilitātei un spēcīgai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei, kuras pamatā ir finanšu stabilitāte, tādējādi atbalstot Savienības mērķu sasniegšanu attiecībā uz ilgtspējīgu izaugsmi un nodarbinātību.
- (3) Pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā saskaņā ar LESD 126. pantu, ko sīkāk reglamentē Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 ⁽¹⁾, kura ir SIP daļa, ir paredzēts lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Protokolā Nr. 12 par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un LESD, ir izklāstīti papildu noteikumi par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu. Padomes Regulā (EK) Nr. 479/2009 ⁽²⁾ ir paredzēti sīki izstrādāti noteikumi un definīcijas par to, kā piemērot minētos noteikumus. Reformētajā Savienības ekonomikas pārvaldības regulējumā, kas stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī, ir ietverta Padomes Regula (ES) 2024/1264 ⁽³⁾, ar kuru grozīja Regulu (EK) Nr. 1467/97. Šis lēmums attiecas tikai uz valdības budžeta deficīta attiecības pret iekšzemes kopproduktu (IKP) pārsniegšanu attiecībā pret LESD noteikto atsaucē vērtību 3 % no IKP, ievērojot spēkā esošās tiesību normas.
- (4) LESD 126. panta 5. punktā ir paredzēts, ka gadījumos, kad Komisija uzskata, ka dalībvalstī pastāv vai var rasties pārmērīgs budžeta deficīts, tai jānosūta attiecīgajai dalībvalstij atzinums un attiecīgi jāinformē Padome. Komisija, ņemot vērā savu 2024. gada 19. jūnija ziņojumu, kas pieņemts saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu, un ievērojot Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu, kurš pieņemts saskaņā ar LESD 126. panta 4. punktu, ir secinājusi, ka Polijā pastāv pārmērīgs budžeta deficīts. Tādēļ Komisija 2024. gada 8. jūlijā adresēja Polijai šādu atzinumu un attiecīgi informēja Padomi.
- (5) LESD 126. panta 6. punktā ir paredzēts, ka Padomei, pirms tā, pamatojoties uz vispārēju novērtējumu, pieņem lēmumu par to, vai pastāv pārmērīgs budžeta deficīts, ir jāizskata apsvērumi, ko var būt sniegusi attiecīgā dalībvalsts. Polijas gadījumā vispārējā novērtējuma rezultātā ir pieņemti turpmāk izklāstītie secinājumi.
- (6) Saskaņā ar datiem, kurus Komisija (Eurostat) validējusi 2024. gada 22. aprīlī, vispārējās valdības budžeta deficīts Polijā 2023. gadā sasniedza 5,1 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāds bija 49,6 % no IKP. Saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu izstrādātajā ziņojumā Komisija uzskatīja, ka deficīta rādītājs, kas 2023. gadā pārsniedza LESD noteikto atsaucē vērtību 3 % no IKP, nav ārkārtējs, jo tam par pamatu nav ne ārkārtēji apstākļi, ne arī nopietna ekonomikas lejupslīde SIP nozīmē. Pamatojoties uz Komisijas 2024. gada pavasara prognozi, kurā bija paredzēts, ka vispārējās valdības deficīts 2024. un 2025. gadā saglabāsies virs 3 % no IKP, LESD noteiktās atsaucē vērtības pārsniegums nav arī īslaicīgs. Kopsummā deficīts 2023. gadā bija virs Līgumā noteiktās atsaucē vērtības 3 % no IKP un nebija tuvu tai. Pārsniegums netiek uzskatīts par ārkārtēju atbilstoši definīcijām LESD un SIP, ne tas tiek uzskatīts par īslaicīgu. Tādējādi LESD un Regulā (EK) Nr. 1467/97 definētais deficīta kritērijs pirmšķietami nav izpildīts.

⁽¹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 479/2009 (2009. gada 25. maijs) par to, kā piemērot Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam pievienoto Protokolu par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru (OV L 145, 10.6.2009., 1. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj>).

- (7) Balstoties uz datiem, kas paziņoti Komisijai (*Eurostat*), tiek plānots, ka Polijas vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā sasnies 5,1 % no IKP. Komisijas 2024. gada pavasara prognozē ir norādīts, ka deficīts 2024. gadā būs 5,4 % no IKP, kas pārsniedz LESD noteikto atsaucē vērtību 3 % no IKP un nav tuvu tai. Deficīta pieaugums salīdzinājumā ar 2023. gadu ir skaidrojams ar izdevumu palielinājumu, jo īpaši ar lielākiem izdevumiem aizsardzības spēju stiprināšanai, tostarp investīcijām militārajā aprīkojumā un infrastruktūrā, un kārtējiem izdevumiem militārajā jomā, jauniem sociāliem pabalstiem, tostarp ģimenes pabalstu palielināšanu, skolotāju algu paaugstināšanu par 30 % un valsts pārvaldes ierēdņu algu paaugstināšanu par 20 %.
- (8) Saskaņā ar LESD 126. panta 3. punkta prasībām Komisija savā ziņojumā arī analizēja visus būtiskos faktorus atbilstīgi minētajam pantam. Kā noteikts Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 4. punkta otrajā daļā, gadījumos, kad valdības parāda attiecība pret IKP nepārsniedz atsaucē vērtību, posmos pirms lēmuma pieņemšanas par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu jāņem vērā būtiskie faktori. Kopumā jāatzīmē, ka būtiskie faktori, kas izvērtēti saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu izstrādātajā ziņojumā, rada neviendabīgu ainu. Minēto būtisko faktoru ņemšana vērā atstāj negrozītu secinājumu, ka LESD noteiktais deficīta kritērijs nav izpildīts.
- (9) Nemot vērā to, ka valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu iesniegšanas termiņš ir 2024. gada 20. septembris, kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1263 ⁽⁴⁾ 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu var pagarināt orientējoši līdz 2024. gada 15. oktobrim, kas ir eurozonas dalībvalstu budžeta plānu projektu iesniegšanas diena, Padome pieņem zināšanai, ka nākamais procedūras posms, proti, LESD 126. panta 7. punktā paredzētais Komisijas ieteikums Padomes ieteikumam par pārmērīgā deficīta novēršanu sakrīt ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 473/2013 ⁽⁵⁾ 7. pantā paredzētajiem Komisijas atzinumiem par eurozonas dalībvalstu budžeta plānu projektiem. Šī pieeja ļauj nodrošināt konsekveni starp budžeta prasībām, kas jāievēro pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras ietvaros, un korekcijām, kuras izklāstītas valstu vidēja termiņa fiskāli strukturālajos plānos. Lai nodrošinātu šādu konsekveni, vienlaikus izvairoties no uzraudzības nepilnībām pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā, valstu vidēja termiņa fiskāli strukturālie plāni ir jāiesniedz laikus. Šis grafiks būtu jāuzskata par izņēmuma grafiku un par tādu, kas ir saistīts ar pāreju uz jauno regulējumu, tāpēc tas nerada precedentu. Padome arī pieņem zināšanai, ka gadījumā, ja valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns netiks iesniegts laikus, LESD 126. panta 7. punktā paredzētajā Komisijas ieteikumā Padomes ieteikumam tiks ņemta vērā atsaucē trajektorija, ko Komisija nosūtījusi dalībvalstij, kura ir noteikta saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

No vispārējā novērtējuma izriet, ka Polijā pastāv pārmērīgs budžeta deficīts, jo nav izpildīts budžeta deficīta kritērijs.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā paziņošanas dienā.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Polijas Republikai.

Briselē, 2024. gada 26. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

BÓKA J.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 473/2013 (2013. gada 21. maijs) par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai eurozonas dalībvalstīs (OV L 140, 27.5.2013., 11. lpp.).